

UZASADNIENIE

projektu ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych

I. Cele projektu

Turystyka niezmiennie odgrywa istotną rolę w gospodarce wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Przepisy regulujące tę kwestię tak na gruncie prawa polskiego, jak i prawa unijnego przestały jednak nadążać za dynamicznymi zmianami zachodzącymi na rynku usług turystycznych, wyrażającymi się między innymi: w nieustannym poszerzaniu się kanałów dystrybucji tych usług, jak choćby o oferty internetowe (obecnie, jak się wydaje, główny ciężar dystrybucji usług turystycznych przejął właśnie ten kanał), w zwiększeniu indywidualizacji przygotowanych ofert imprez turystycznych oraz w możliwości wybierania i łączenia przez podróżnych różnych usług turystycznych. W konsekwencji wiele aspektów tego rynku pozostaje całkowicie lub częściowo poza zakresem uregulowań prawnych. Ten stan rzeczy nie tylko wywołuje niepewność na rynku usług turystycznych, lecz przede wszystkim nie zapewnia korzystającym z tych usług dostępu do wyczerpujących informacji o szczegółach ofert oraz niezbędnego zabezpieczenia na wypadek ich niewykonania lub nienależytego wykonania, bądź w wypadku niewypłacalności organizatora.

Odpowiedź na powyższe wątpliwości i problemy stanowi dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2015/2302/UE z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, zmieniająca rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE oraz uchylająca dyrektywę Rady 90/314/EWG (dalej jako: dyrektywa 2015/2302), która nie tylko aktualizuje i poszerza istniejące uregulowania prawne dotyczące turystyki, lecz także zobowiązuje państwa członkowskie do maksymalnej harmonizacji w tym zakresie (art. 4) zapewniając w każdym z nich spójność rozwiązań prawnych, w tym w zakresie obowiązków informacyjnych, oraz jednolity stopień ochrony i zabezpieczeń. Obowiązek ten zgodnie z art. 28 dyrektywy 2015/2302 ma zostać zrealizowany przez państwa członkowskie najpóźniej do dnia 1 stycznia 2018 r. W tym bowiem terminie państwa mają przyjąć i opublikować przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania dyrektywy, przy czym przepisy te powinny wejść w życie najpóźniej z dniem 1 lipca 2018 r.

Wobec powyższego przedmiotowy projekt ustawy realizuje dwa zasadnicze cele. Pierwszym z nich (głównym) jest transpozycja do polskiego porządku prawnego dyrektywy 2015/2302. Drugi stanowi poprawa funkcjonujących już rozwiązań prawnych,

w szczególności w zakresie zabezpieczeń podróży przed skutkami niewypłacalności organizatorów turystyki i podmiotów ułatwiających nabywanie usług turystycznych.

Niniejszy projekt ustawy przede wszystkim zapewnia należyłą transpozycję wszystkich postanowień dyrektywy 2015/2302 na grunt prawa polskiego. Wprowadza nowe definicje pojęć, w szczególności takich jak: usługa turystyczna, impreza turystyczna oraz trwały nośnik, ponadto wprowadza regulacje dotyczące coraz bardziej popularnych wśród podróży powiązanych usług turystycznych. Precyzyjnie określa konstrukcję umowy o udział w imprezie turystycznej, w tym w zakresie obowiązków informacyjnych, zasad i podstaw dokonywania zmian w cenie tej umowy, nadto kwestię jej realizacji oraz zasady odpowiedzialności za jej niewykonanie lub nienależyte wykonanie. Korzysta przy tym z bogactwa wypracowanych, funkcjonujących obecnie koncepcji i rozwiązań prawnych, zebranych doświadczeń oraz uwag i sugestii.

O transponowaniu dyrektywy 2015/2302 w ramach nowego aktu prawnego, zdecydowały dwa zasadnicze powody. Po pierwsze, materia regulowana dyrektywą jest w wielu aspektach materią nową (np. powiązane usługi turystyczne, podmioty ułatwiające nabywanie tego rodzaju usług) i stąd znacząco skomplikowaną, gdyż dotyczy zjawisk gospodarczych i społecznych funkcjonujących dopiero od niedawna. Ujęcie tych nowych instytucji i rozwiązań prawnych w ramach obowiązującego aktu prawnego – ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych – nie jest zatem możliwe. Podjęcie takiej próby doprowadziłoby do zaburzenia integralności konstrukcji istniejącej ustawy, nie jest bowiem możliwe proste uzupełnienie ustawy, w szczególności przez „zastąpienie” istniejących instytucji nowymi, wynikającymi dyrektywy 2015/2302. Wybór sposobu transpozycji był więc podyktowany zarówno powagą regulowanej materii, jak i względami praktycznymi.

Po drugie, niezbędne okazało się dokonanie zmian także w funkcjonującym systemie zabezpieczeń finansowych na wypadek niewypłacalności dla organizatorów turystyki i pośredników turystycznych. Dokonanie nowelizacji przepisów odnoszących się do tej materii istniejącej ustawy nie przyniosłoby spodziewanego rezultatu z przyczyn, o których mowa wyżej. Konieczność dokonania zmian w tym przedmiocie wynikała również z jednej strony ze zgromadzonych doświadczeń i uwag, z drugiej strony z postanowień dyrektywy 2015/2302, która szczegółowo określiła zakres finansowej odpowiedzialności organizatora turystyki i podmiotu ułatwiającego nabywanie usług turystycznych (art. 13 i 14) oraz zakres wymaganych zabezpieczeń finansowych dla tych podmiotów (art. 17-19).

II. Proponowany sposób realizacji celów projektu

Przedmiotowy projekt realizuje oba wskazane wyżej cele – transpozycję do polskiego porządku prawnego dyrektywy 2015/2302 oraz poprawę rozwiązań w zakresie zabezpieczeń podróży przed skutkami niewypłacalności organizatorów turystyki i podmiotów ułatwiających nabywanie usług turystycznych. Odnosząc się do pierwszego z nich należy stwierdzić, że w projekcie ustawy z uwagi na przyjęty w dyrektywie 2015/2302 obowiązek maksymalnej harmonizacji wiele z proponowanych w nim rozwiązań prawnych odpowiada literalnej treści przepisów dyrektywy. Za przyjęciem takiego rozwiązania przemawia w szczególności art. 4 dyrektywy 2015/2302, zgodnie z którym państwa członkowskie nie mogą utrzymywać ani wprowadzać do swojego prawa krajowego przepisów odbiegających od tych, które zostały ustanowione w dyrektywie, w tym również przepisów surowszych lub łagodniejszych, prowadzących do zróżnicowanego poziomu ochrony podróży. W zakresie realizacji drugiego ze wskazanych celów w projekcie ustawy zawarto uregulowania utrzymujące obecny system zabezpieczeń podróży przed skutkami niewypłacalności organizatorów turystyki i podmiotów ułatwiających nabywanie usług turystycznych z uwzględnieniem zgłoszonych uwag oraz zgromadzonych doświadczeń.

Realizacja powyższych celów projektu, w szczególności celu zasadniczego – transpozycji dyrektywy 2015/2302 – skutkuje równocześnie koniecznością dokonania zmian w innych ustawach. Zasadnicze zmiany – uchylenie części przepisów – obejmą ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych, która przeniosła na grunt prawa polskiego dyrektywę 90/314 EWG. Z uwagi na to, że wyżej wymieniona ustawa zawiera szczegółowe przepisy dotyczące funkcjonowania Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego, konieczne stało się przeniesienie tych uregulowań do nowej ustawy. Należy przy tym zaznaczyć, iż przepisy dotyczące organizatorów turystyki, agentów turystycznych oraz pośredników turystycznych zostaną odpowiednio zmodyfikowane i włączone do ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych. Zmianie ulegnie także tytuł ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych, tak aby nie kolidował z tytułem niniejszej ustawy oraz nie wprowadzał w błąd przedsiębiorców i konsumentów stosujących jej przepisy. Proponowany tytuł ustawy po zmianie to: „ustawa o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych”.

III. Struktura projektu

W przygotowanym projekcie ustawy przyjęto następującą konstrukcję:

Rozdział 1. Przepisy ogólne,

Rozdział 2. Organizatorzy turystyki, agenci turystyczni oraz podmioty ułatwiające nabywanie powiązanych usług turystycznych,

Rozdział 3. Niewypłacalność organizatorów turystyki i podmiotów ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych,

Rozdział 4. Zasady prowadzenia rejestrów, wykazów i Centralnej Ewidencji Organizatorów Turystyki i Podmiotów Ułatwiających Nabywanie Powiązanych Usług Turystycznych,

Rozdział 5. Turystyczny Fundusz Gwarancyjny,

Rozdział 6. Umowa o udział w imprezie turystycznej,

Rozdział 7. Realizacja umowy o udział w imprezie turystycznej,

Rozdział 8. Kary pieniężne i przepisy karne,

Rozdział 9. Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe,

1. Przepisy ogólne (rozdział I projektu)

Na początku projektu ustawy zamieszczone zostały przepisy ogólne oparte w przeważającej mierze na przepisach rozdziału I dyrektywy 2015/2302. Określają one przede wszystkim zakres przedmiotowy i podmiotowy ustawy (art. 1 i 2), a także wszelkie wyłączenia w tej materii (art. 4). Dwa zasadnicze kryteria przyjętych wyłączeń stanowią: po pierwsze – czas trwania i zakwaterowanie (ustawa nie dotyczy podróży trwających krócej niż 24 godziny, chyba że obejmują one nocleg) oraz po drugie – charakter podróży (ustawy nie stosuje się do wyjazdów organizowanych okazjonalnie na zasadach niezarobkowych i wyłącznie ograniczonej grupie podróżnych, a także podróży służbowych i wyjazdów organizowanych na podstawie umowy generalnej). Następnie uregulowano charakter zadań realizowanych przez marszałka województwa w ramach ustawy oraz właściwość w postępowaniu odwoławczym (art. 3). Najistotniejsze miejsce wśród przepisów ogólnych zajmują uregulowania zawierające definicje ustawowe (art. 5-7). Obejmują one wszystkie kluczowe pojęcia wymienione w art. 2 dyrektywy 2015/2302. Należy uwzględnić zaproponowane tam definicje tych pojęć, gdyż w przeważającej mierze pozostają one wierne ich literalnej treści. Warto w tym miejscu zasygnalizować, że w dyrektywie pojawia się wiele nowych pojęć. Wśród nich są takie, w wypadku których zaproponowaną definicję trudno z różnych względów uznać za ostateczną i zupełną. Do tej kategorii zaliczyć należy przede wszystkim pojęcie „trwałego nośnika”, którego nie określono jednoznacznie przez zamknięte wyliczenie wszystkich możliwych „trwałych nośników”, lecz z użyciem sformułowań o charakterze ogólnym. Wynika to, jak wskazano w motywach przewodnich dyrektywy

2015/2302, z tego, że ma ona być odpowiedzią na dynamiczne zmiany zachodzące na rynku usług turystycznych, wychodzić im naprzeciw. Zaproponowana definicja musi zatem obejmować nie tylko takie nośniki, które już można uznać za tradycyjne jak choćby papier, płyta CD, lecz także takie, które funkcjonują dopiero od niedawna np. pamięć USB (pendrive), strony internetowe, aplikacje telefoniczne, bądź które dopiero, w wyniku rozwoju techniki, mogą się pojawić. Osiągnięcie tego celu nie było możliwe poprzez zastosowanie ostrej, zamkniętej definicji. W dyrektywie 2015/2302 pojawiają się również pojęcia niezdefiniowane wprost, których znaczenie możemy wyprowadzić z całokształtu jej zapisów. Z uwagi na obowiązek maksymalnej harmonizacji oraz – jak się wydaje – dość oczywiste znaczenie tych pojęć, nie zostały one zdefiniowane wprost także na gruncie przepisów projektowanej ustawy. Do tego rodzaju pojęć należy zaliczyć pojęcie umowy generalnej, która w świetle dyrektywy 2015/2302 jest umową o charakterze ramowym zawartą z organizatorem turystyki w związku z działalnością prowadzoną przez podmiot ją zawierający, określającą możliwość korzystania przez określoną grupę osób, w szczególności pracowników, ze wskazanego w tej umowie katalogu usług turystycznych przez czas obowiązywania umowy, przy czym zarówno zakres (liczba, zestawienie usług) jak i terminy korzystania z usług wskazanych w tym katalogu nie powinny być z góry oznaczone. Ponadto niezdefiniowane wprost zostało pojęcie podróży służbowej, którą stanowi korzystanie z takich usług turystycznych przez podróżnego (pracownika), wykupionych lub finansowanych przez pracodawcę, które pozostają w związku z wykonywaniem zadań służbowych.

2. Organizatorzy turystyki, agenci turystyczni oraz podmioty ułatwiające nabywanie powiązanych usług turystycznych (rozdział II projektu)

Przepisy kolejnego rozdziału ustawy regulują w pierwszej kolejności zasady funkcjonowania organizatorów turystyki (art. 8), a następnie wymagania jakie te podmioty muszą spełniać, aby mogły legalnie funkcjonować na rynku usług turystycznych (art. 9). Wymagania te obejmują w szczególności obowiązki: posiadania zabezpieczenia finansowego w formach przewidzianych ustawą, przekazywania marszałkowi województwa niezbędnych informacji o prowadzonej działalności, prowadzenia dokumentacji, w tym spisu umów oraz obowiązki informacyjne wobec podróżnych.

Obowiązek informacyjny wobec podróżnych realizowany jest w szczególności przez przekazywanie im właściwych formularzy informacyjnych, które stanowią załączniki do dyrektywy 2015/2302/UE. W niniejszym projekcie ustawy przyjęto, że poprzez stosowne odesłania w poszczególnych przepisach właściwe załączniki do dyrektywy znajdują

bezpośrednie zastosowanie. Zrezygnowano zatem z ich transponowania, tj. przeniesienia wprost do projektu ustawy jako jej załączników. Przyjęcie takiego rozwiązania wynika po pierwsze, z obowiązku maksymalnej harmonizacji wyrażonego w art. 4 dyrektywy 2015/2302/UE, w świetle którego państwa członkowskie są zobowiązane zapewnić, aby w każdym z nich załączniki dyrektywy zostały jednolicie zaimplementowane. Po drugie, pozwala to wyeliminować ewentualne zastrzeżenia dotyczące sposobu implementacji.

W ramach drugiego rozdziału ustawy uregulowano także funkcjonowanie agentów turystycznych oraz podmiotów ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych, które stają się jednymi z podstawowych uczestników rynku turystycznego (art. 9).

Rozdział określa także formy zabezpieczeń finansowych pozwalających przedsiębiorcom wypełnić obowiązek, o którym mowa powyżej. Są to: gwarancja bankowa, gwarancja ubezpieczeniowa, ubezpieczenie na rzecz podróżnych oraz turystyczny rachunek powierniczy. Ostatnie przepisy tego rozdziału (art. 10) poświęcono szczegółowej regulacji turystycznego rachunku powierniczego. Doprecyzowanie wcześniej funkcjonujących przepisów dot. rachunku powierniczego dla przedsiębiorców turystycznych, bazujące na konstrukcji rachunku powierniczego uregulowanego w ustawie z 29 sierpnia 1997 – Prawo Bankowe, jest odpowiedzią na potrzeby rynku (organizatorów turystyki). Stanowi on specyficzną formę zabezpieczenia środków finansowych bilansując interesy finansowe organizatorów turystyki oraz podróżnych. Z jednej strony gromadzi on bowiem dla organizatorowi turystyki całość środków niezbędnych na pokrycie poniesionych kosztów zorganizowania imprezy turystycznej (wykonanych usług turystycznych), bez konieczności ponoszenia wysokich kosztów uzyskania innych zabezpieczeń, z drugiej zaś zapewnia podróżnemu zwrot wpłaconych środków do czasu wykonania na jego rzecz całej umowy o udział w imprezie turystycznej (wszystkich zakupionych usług turystycznych). Do tego momentu uniemożliwia bowiem organizatorowi turystyki dostęp do tych środków gwarantując tym samym sprawną wypłatę dokonanych wpłat w wypadku niezrealizowania umowy w całości lub w części.

3. Niewypłacalność organizatorów turystyki i podmiotów ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych (rozdział III projektu)

Uregulowania kolejnego (trzeciego) rozdziału ustawy poświęcone zostały kluczowej kwestii zabezpieczeń podróżnych na wypadek niewypłacalności organizatora turystyki lub podmiotu ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych. W przepisach tych ujęto w pierwszej kolejności obowiązki organizatora turystyki lub podmiotu ułatwiającego

nabywanie powiązanych usług turystycznych w takiej sytuacji, zasady realizacji przez marszałka województwa obowiązku zorganizowania i zapewnienia powrotu podróżnych do kraju, w tym uprawnienie do wykorzystania na ten cel środków zgromadzonych w ramach systemu zabezpieczeń finansowych, a następnie procedurę gromadzenia i rozpatrywania zgłoszeń podróżnych w takim wypadku przez podmioty udzielające zabezpieczeń, a także dokonywania zwrotu wpłat wniesionych tytułem imprezy turystycznej lub powiązanych usług turystycznych, bądź zwrotu kosztów powrotu do kraju w przypadku samodzielnej organizacji tego powrotu przez podróżnych.

Na organizatorów turystyki oraz podmioty ułatwiające nabywanie powiązanych usług turystycznych, w wypadku stwierdzenia niewypłacalności, nałożono obowiązek niezwłocznego poinformowania marszałka województwa o zaistniałej sytuacji poprzez złożenie stosownego oświadczenia oraz przedłożenia dokumentacji niezbędnej do zrealizowania obowiązku zapewnienia powrotu podróżnych do kraju (art. 11 ust. 1). Na wypadek zaniebdania powyższego obowiązku, jeżeli fakt niewypłacalności jest oczywisty, marszałkowi województwa przyznano prawo do uruchomienia procedury zorganizowania powrotu podróżnych do kraju, w tym uruchomienia środków z zabezpieczeń finansowych bez takiego oświadczenia (art. 11 ust. 2 i 3).

Następnie uregulowano procedurę i zasady korzystania przez marszałka województwa ze wszystkich środków zgromadzonych w ramach systemu zabezpieczeń finansowania w celu zrealizowania jego obowiązków ustawowych. W świetle przyjętych rozwiązań ma on niekwestionowane prawo do uzyskania środków na ten cel od instytucji podstawowego systemu zabezpieczeń (tzw. I filar), w tym do niezwłocznego uzyskania zaliczki z obowiązkiem rozliczenia się z niej (art. 12-14). Jeżeli jednak środki okażą się niewystarczające, marszałek województwa może skorzystać z dodatkowych środków zgromadzonych w ramach systemu zabezpieczeń (tzw. II filaru), tj. ze środków Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego (art. 19). Przepisy rozdziału trzeciego określają ponadto zasady przepływu informacji między marszałkiem województwa a podmiotami z szeroko pojmowanego systemu zabezpieczeń finansowych w wypadku zaistnienia niewypłacalności (art. 19 ust. 1, art. 20 ust. 1).

Ostatnią kwestię uregulowaną w ramach tego rozdziału stanowi procedura realizacji przez podmioty udzielające zabezpieczeń na rzecz podróżnych zwrotu całości lub odpowiedniej części wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną lub powiązane usługi turystyczne oraz zwrotu kosztów powrotu do kraju, jeżeli podróżny samodzielnie organizuje ten powrót, w wypadku niewypłacalności organizatora turystyki lub

podmiotu ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych (art. 15). W przyjętych rozwiązaniach precyzyjnie określono treść zgłoszeń o zwrot powyższych wpłat lub kosztów (art. 16), termin ich rozpatrywania przez podmioty udzielające zabezpieczeń finansowych (art. 17) oraz termin wypłaty należnych środków (art. 18). Podobnie jak to ma miejsce w przypadku marszałka województwa, jeżeli środki zgromadzone w ramach instytucji podstawowego systemu zabezpieczeń (tzw. I filar) okażą się niewystarczające na dokonanie zwrotów powyższych kwot, przewidziano możliwość dokonania wypłaty brakującej części z Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego (art. 19).

Rozwiązania zaproponowane w powyższej kwestii zmierzają do uproszczenia oraz przyspieszenia procedury dokonywania zwrotu wpłat lub poniesionych kosztów. Pozwalają także wyeliminować problemy obecnie istniejące w tej materii, w szczególności w obszarze uprawnień marszałka województwa do występowania w imieniu lub na rzecz podróżnych do podmiotów udzielających zabezpieczeń finansowych w przypadku niewypłacalności przedsiębiorcy. W proponowanych rozwiązaniach procedura składania i weryfikacji zgłoszeń oraz dokonywania wypłat przez instytucje zabezpieczeń finansowych uległa znacznemu uproszczeniu. Konstruując uregulowania uwzględniono rozważania zawarte w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2016 r. (III CZP 18/16), w którym wskazano na dwie istotne kwestie. Po pierwsze, że uprawnienie marszałka województwa do dochodzenia, w tym na drodze sądowej, od podmiotów udzielających zabezpieczenia finansowego wypłaty zaliczki oraz pokrycia kosztów zorganizowanego przez marszałka sprowadzenia podróżnych do kraju, jest poza sporem i w tym zakresie tylko marszałek posiada legitymację procesową. Za przyjęciem takiego stanowiska, w ocenie Sądu Najwyższego, przemawiało to, że *„poszczególni klienci biura podróży nie byłoby w stanie podjąć samodzielnie działań zmierzających do sprowadzenia wszystkich turystów do kraju i konieczna była ingerencja innego podmiotu, który zająłby się organizacją zapewniającą szybki powrót do kraju, mając zapewnione na to środki z gwarancji bankowej czy ubezpieczeniowej. [...] Ponieważ obowiązujące przepisy nie przewidywały i nie przewidują wypłaty na ten cel środków pieniężnych poszczególnym klientom, a jedynie zapewnienie im powrotu do kraju, co miał zorganizować organ publiczny pobierając środki z gwarancji lub umowy ubezpieczenia, należy uznać, że w tym zakresie nie powstawało indywidualne prawo klienta do uzyskania środków finansowych na powrót do kraju a jedynie jego prawo do uzyskania świadczenia w postaci zapewnienia mu powrotu do kraju. [...] Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 października 2015 r. II CSK 836/14 (BSN 2015, nr 12, poz. 14) dotyczącym pokrycia przez marszałka województwa kosztów sprowadzenia turystów do kraju i żądania ich zwrotu od*

gwaranta, obecna regulacja daje podstawy do przyjęcia, że podmiotem uprawnionym z tytułu gwarancji (jej beneficjentem) w tym zakresie jest marszałek województwa, który staje się ex lege stroną stosunku gwarancyjnego łączącego go z gwarantem (bankiem lub ubezpieczycielem), przy czym wykonuje on swoje uprawnienia z umowy gwarancji i interesu klientów organizatora imprezy turystycznej, co zapewnia sprawność korzystania z tego instrumentu zabezpieczenia i może służyć urzeczywistnieniu reguły wyrażonej w art. 7 Dyrektywy 90/314/EWG (porównaj też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2008 r., IV CSK 258/08, nie publ.)”.

Po drugie, w powyższej uchwale Sąd Najwyższy stwierdził, że zarówno klient niewypłacalnego biura podróży jak i marszałek województwa jest legitymowany do dochodzenia od ubezpieczyciela zobowiązanego z tytułu gwarancji ubezpieczeniowej zwrotu wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną. Taka konstrukcja nie jest korzystna ani dla marszałka województwa, którego kompetencje nie skupiają się na wykonywaniu zastępstwa procesowego i wyłącznie na kwestiach turystyki, ani dla podróżnego, który z uwagi na pośrednictwo marszałka województwa nie ma bezpośredniego wpływu (jako strona) na toczące się postępowanie sądowe oraz w związku z tym może później otrzymać zwrot wpłat lub poniesionych kosztów. Dlatego też w rozwiązaniach rozdziału trzeciego przewidzianych w niniejszym projekcie wyeliminowano całkowicie pośrednictwo marszałka województwa zarówno w procedurze zbierania i weryfikowania zgłoszeń podróżnych oraz wypłaty środków z systemu zabezpieczeń finansowych, jak i dochodzenia roszczeń na drodze sądowej, pozostawiając te kwestie w wyłącznej gestii podróżnych. Równocześnie utrzymano kompetencję marszałka województwa do żądania od instytucji systemu zabezpieczeń finansowych, w tym na drodze sądowej, środków na realizację jego zadań ustawowych (organizacji powrotu podróżnych do kraju).

Mając powyższe na względzie należy stwierdzić, że przepisy rozdziału trzeciego projektu ustawy mają charakter swoistej „mapy drogowej” działania w przypadku ogłoszenia niewypłacalności przez organizatora turystyki lub podmiot ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych.

4. Zasady prowadzenia rejestrów, wykazów i Centralnej Ewidencji Organizatorów Turystyki i Podmiotów Ułatwiających Nabywanie Powiązanych Usług Turystycznych (rozdział IV projektu)

Kolejny rozdział projektu ustawy zawiera unormowania poświęcone prowadzeniu rejestrów, wykazów oraz Centralnej Ewidencji Organizatorów Turystyki i Podmiotów

Ułatwiających Nabywanie Powiązanych Usług Turystycznych. Wprowadzenie tej regulacji było niezbędne m.in. z uwagi na postanowienia dyrektywy 2015/2302, które m.in. w ramach współpracy międzynarodowej zobowiązują do szybkiego przekazywanie sobie przez państwa członkowskie informacji na temat organizatorów turystyki i podmiotów ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych, w tym w zakresie posiadanych przez nie zabezpieczeń finansowych.

Projektowane rozwiązania nakładają obowiązek prowadzenia rejestru wyżej wymienionych podmiotów przez marszałka województwa (art. 20 ust. 1). Wynika to również z tego, że do działalności w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz ułatwiania nabywania powiązanych usług turystycznych stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej dotyczące działalności regulowanej. W świetle tych przepisów działalność ta wymaga wpisu w rejestrze organizatorów turystyki i podmiotów ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych. Przepisy przewidują bowiem konieczność prowadzenia rejestru w wypadku objęcia zakresem regulacji podmiotów, które nie są przedsiębiorcami w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. W konsekwencji w projekcie ustawy opracowano i wprowadzono szeroką definicję przedsiębiorcy (art. 5 pkt 7), tak aby objęła ona nie tylko „typowych” przedsiębiorców, lecz także inne podmioty jak choćby struktury instytucji wyznaniowych (np. parafie) zajmujące się organizacją imprez turystycznych (pielgrzymek). Przepisy tego rozdziału obejmują także problematykę ewidencjonowania podmiotów zagranicznych oferujących usługi turystyczne na terenie Polski, w tym wzajemnego uznawania zabezpieczeń finansowych (art. 21 ust. 1). Podmiot zagraniczny posiadający siedzibę na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej zamierzający organizować imprezy turystyczne lub ułatwiać nabywanie powiązanych usług turystycznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie zobowiązany do dokonania zgłoszenia tego faktu wybranemu marszałkowi województwa (art. 21 ust. 1 i 2). Marszałek województwa będzie organem właściwym do prowadzenia wykazu zgłoszeń dotyczących organizowania imprez turystycznych lub ułatwiania nabywania powiązanych usług turystycznych przez te podmioty zagraniczne (art. 21 ust. 3).

Wobec nałożenia na marszałka województwa powyższych obowiązków konieczne było także precyzyjne określenie jego kompetencji w zakresie prowadzenia odpowiednio rejestru i wykazu, w szczególności poprzez wskazanie przesłanek, podstaw i formy dokonywania w nich wpisów, wykreśleń oraz wszelkiego rodzaju modyfikacji i zmian (art. 20 ust. 6; art. 21

ust. 7, art. 22 – 23, art. 27). W tym zakresie uwzględniono odpowiednio przepisy zawarte w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej dotyczące organów prowadzących rejestry działalności regulowanej.

W ramach przepisów tego rozdziału konieczne było również ujęcie w sposób szczegółowy wymagań niezbędnych dotyczących funkcjonowania w rejestrze i ewidencji, w szczególności poprzez określenie danych podlegających wpisowi, niezbędnych oświadczeń, które muszą zostać złożone, a także dokumentów i załączników, które powinny zostać złożone (art. 20 ust. 2-5, art. 21 ust. 6). W dalszej części określono precyzyjnie podstawy i przesłanki zawieszania działalności oraz wykreślenia z rejestru. Aby zapewnić przestrzeganie tych obowiązków przewidziano także upoważnienie dla ministra właściwego do spraw turystyki i marszałka województwa do kontroli prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności oraz podejmowania stosownych kroków prawnych w wypadku stwierdzenia w jej wyniku uchybień i braków (art. 24), a przede wszystkim w sytuacji stwierdzenia rażących naruszeń (art. 25).

Z uwagi na wpływającą z treści dyrektywy 2015/2302 konieczność zapewnienia centralnego punktu kontaktowego, w przedmiotowym rozdziale przyjęto, że minister właściwy ds. turystyki w odniesieniu do rejestrów prowadzonych przez marszałków województw będzie podmiotem centralnym. Będzie on także pełnił funkcję centralnego punktu kontaktowego ułatwiającego współpracę administracyjną i sprawowanie nadzoru nad organizatorami turystyki i podmiotami ułatwiającymi nabywanie powiązanych usług turystycznych, a także kwestią przepływu informacji między państwami członkowskimi w zakresie danych podmiotów wpisanych do rejestru lub ewidencji (art. 21 ust. 8). Przedmiotowa kompetencja pojawia się jako całkowicie nowa instytucja, stąd ani na gruncie dyrektywy ani niniejszego projektu ustawy, z uwagi na obowiązek maksymalnej harmonizacji, nie została uregulowana w sposób szczegółowy. Niemniej należy przyjąć, że istotą regulacji dyrektywy było zapewnienie w każdym z państw członkowskich takiego punktu, który – po pierwsze – będzie właściwy dla całego kraju, co ma ułatwić jego odnalezienie i nawiązanie z nim kontaktu oraz – po drugie – będzie sprawnie wyszukiwać oraz przekazywać żądane informacje. Przeto procedura realizacji tego celu, jak się wydaje, nie została uznana za kwestię istotną. Priorytetem, w świetle dyrektywy, jest natomiast, aby został on możliwie niezwłocznie osiągnięty. Tak też zagadnienie to zostało ujęte na gruncie projektu niniejszej ustawy.

W przygotowanych uregulowaniach przewidziano również, że rejestr i ewidencja będą prowadzone przede wszystkim w formie elektronicznej (art. 20 ust. 8, art. 21 ust. 5), aby

zapewnić ich jawność (art. 20 ust. 7, art. 21 ust. 4), dostępność, w tym w celach badawczych (art. 23 ust. 16), a także zagwarantować szybki przepływ informacji.

5. Turystyczny Fundusz Gwarancyjny (rozdział V projektu)

Na grunt projektowanej ustawy przeniesione zostały w całości obecnie funkcjonujące przepisy dotyczące instytucji Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego jako dodatkowego zabezpieczenia wpłat podróżnych oraz kosztów sprowadzenia ich do kraju (tzw. II filar). Proponowana regulacja zakłada pozostawienie tzw. I filaru istniejącego systemu zabezpieczeń finansowych na wypadek niewypłacalności organizatorów turystyki w dotychczasowym kształcie (turystyczny rachunek powierniczy, gwarancja bankowa, gwarancja ubezpieczeniowa, umowa ubezpieczenia na rzecz podróżnych) z niezbędnymi jedynie modyfikacjami, przy czym obejmie on dodatkowo podmioty ułatwiające nabywanie powiązanych usług turystycznych. Doprecyzowane zostały ponadto przepisy dotyczące turystycznego rachunku powierniczego, o czym była już mowa.

Zakres podmiotowy regulacji w zakresie II filaru zabezpieczeń finansowych obejmuje: Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, podmioty udzielające zabezpieczeń finansowych w ramach I filaru systemu zabezpieczeń finansowych na wypadek niewypłacalności, ministra właściwego do spraw turystyki, ministra właściwego do spraw instytucji finansowych i marszałków województw, a także wszystkich przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz podmioty ułatwiające nabywanie powiązanych usług turystycznych, których obowiązkiem będzie wyliczanie i terminowe odprowadzanie składek do Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego.

Marszałkowie województw także w odniesieniu do tego Funduszu będą pełnić rolę organu właściwego do wydania dyspozycji wypłaty środków z zabezpieczeń finansowych na wypadek niewypłacalności organizatorów turystyki oraz podmiotów ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych na pokrycie kosztów powrotu podróżnych do kraju. W pozostałych sytuacjach wypłaty realizowane będą bezpośrednio na rzecz podróżnych, w tym także w przypadku, gdy podróżni samodzielnie zorganizowali powrót do kraju i złożyli stosowne zgłoszenia.

W konsekwencji w przepisach przedmiotowego rozdziału przyjęto, że Turystyczny Fundusz Gwarancyjny (dalej jako: TFG) będzie funkcjonować jako wyodrębniony rachunek w Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym, o którym mowa w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, który będzie obsługiwany przez ten

Fundusz (art. 28). Następnie określone zostały źródła środków gromadzonych w ramach TFG (art. 29 ust. 1-3) oraz kompetencje podmiotu zarządzającego tymi środkami, w tym do dochodzenia roszczeń z tytułu wypłaconych kwot (art. 29 ust. 4-5). Kolejne uregulowania poświęcone zostały kwestii wysokości, sposobu naliczania, odprowadzania i rozliczania składek wpłacanych do TFG przez organizatorów turystyki oraz podmioty ułatwiające nabywanie powiązanych usług turystycznych (art. 31-32). Na końcu rozdziału piątego zawarto unormowanie określające obowiązki sprawozdawcze i informacyjne Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego (art. 33).

6. Umowa o udział w imprezie turystycznej (rozdział VI projektu)

Przepisy szóstego rozdziału projektu ustawy, transponujące przepisy art. 5–8 dyrektywy 2015/2302, zawierają szczegółową regulację dotyczącą umowy o udział w imprezie turystycznej oraz dokumentów, które podróżny musi otrzymać przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. Określają one w sposób precyzyjny jakie postanowienia muszą znaleźć się w jej treści, jakie dokumenty stanowią integralną część umowy lub jej załączniki i jakie informacje oraz zastrzeżenia muszą zostać w niej zawarte lub wraz z nią przekazane podróżnemu (art. 35). Należą do nich m.in. szczegółowe informacje o przebiegu imprezy turystycznej, podstawy prawne umowy i konsekwencje prawne wynikające z umowy, informacje o wykupionych ubezpieczeniach oraz zabezpieczeniu finansowym.

Przewidziano także, iż podróżny nie może zrzec się w całości lub w części praw wynikających z ustawy a postanowienia umów mniej korzystne dla podróżnych niż postanowienia ustawy będą nieważne (art. 35 ust. 10), a w ich miejsce obowiązywać będą przepisy niniejszego projektu (art. 35 ust. 11).

W ramach przedmiotowej regulacji podkreślono istotę obowiązku informacyjnego wobec podróżnych. Dlatego też jeden z istotnych elementów umowy będzie stanowić informacja o wykupionych zabezpieczeniach finansowych oraz o zasadach i możliwościach modyfikacji ustalonej w umowie ceny, w szczególności dopuszczalność i przesłanki jej podwyższania bądź obniżania (art. 34). Informacje te nie mogą wprowadzać podróżnego w błąd i nie mogą podlegać dowolnym zmianom (art. 34 ust. 2). Przepisy tego rozdziału regulują również precyzyjnie zasady, przesłanki i terminy rozwiązywania i odstępowania od zawartych umów, a także kwestie wzajemnych rozliczeń między stronami umowy w takich wypadkach (art. 34 ust. 7, art. 37, art. 39). Przepisy określają także dopuszczalność oraz ewentualne przesłanki zmiany ceny imprezy turystycznej (art. 38) i płynące stąd wzajemne zobowiązania stron umowy.

Organizatorzy turystyki lub agenci turystyczni zostali zobowiązani do bezzwłocznego udostępnienia podróznym na trwałym nośniku kopii umowy lub potwierdzenia jej zawarcia (art. 35 ust. 1). Podróżnemu zastrzeżono przy tym prawo do żądania kopii umowy w formie papierowej, jeżeli umowa o udział w imprezie turystycznej została zawarta w jednoczesnej fizycznej obecności stron. Zagwarantowano mu także prawo do otrzymania pisemnego potwierdzenia posiadania zabezpieczeń finansowych w wypadku dokonania wpłaty, w tym zaliczki (art. 35 ust. 1 *in fine*), a także otrzymania wszelkich dokumentów niezbędnych do rozpoczęcia podróży (art. 35 ust. 7).

Rozwiązania przyjęte w przedmiotowym rozdziale, jakkolwiek mogą jawić się jako ograniczające swobodę umów, są niezbędne w świetle uregulowań art. 8 dyrektywy 2015/2302. Wprowadzają znaczącą standaryzację umów, zawieranych przez organizatorów turystyki oraz podmioty ułatwiające nabywanie powiązanych usług turystycznych, co ułatwi posługiwanie się nimi. Równocześnie zapewniają one przekazanie podróżnemu wszelkich niezbędnych informacji, zwiększając tym samym jego bezpieczeństwo. W konsekwencji pozwoli to wyeliminować możliwość powstawania choć części sporów i roszczeń na linii podróżny – organizatorzy turystyki lub podmioty ułatwiające nabywanie powiązanych usług turystycznych.

Przepisy przedmiotowego rozdziału projektu ustawy określają także zasady przeniesienia przez podróznego na inną osobę spełniającą warunki udziału w imprezie turystycznej wszystkich przysługujących mu z tytułu umowy o udział w imprezie turystycznej uprawnień, jeżeli jednocześnie osoba ta przejmuje wszystkie wynikające z tej umowy obowiązki (art. 36).

7. Realizacja umowy o udział w imprezie turystycznej (rozdział VII projektu)

Przepisy ujęte w tym rozdziale projektu ustawy są w przeważającej mierze związane z uregulowaniami, które zostały wypracowane w ramach dyrektywy 90/314 EWG. Niemniej konieczne było dokonanie modyfikacji i doprecyzowania funkcjonujących już w praktyce schematów związanych z realizacją umowy o udział w imprezie turystycznej. Potrzeba ta wynika choćby ze zmieniającej się rzeczywistości, w której obecnie przychodzi funkcjonować podróżnym wybierającym się na imprezy turystyczne.

W przedmiotowych uregulowaniach przyjęto, że organizator turystyki ponosi odpowiedzialność za wykonanie usług turystycznych objętych umową o udział w imprezie turystycznej, bez względu na to, czy usługi te mają być wykonane przez samego organizatora, czy też przez innych dostawców usług turystycznych (art. 40 ust. 1). Następnie określono

zasady zgłaszania przez podróżnych niezgodności między określonymi w umowie usługami turystycznymi (w ramach imprezy turystycznej) a rzeczywistością (art. 40 ust. 2 – 3), tryb oraz sposoby usuwania lub rekompensowania zaistniałej niezgodności (art. 40 ust. 3-8). W szczególności w przypadku gdy, wadliwe wykonywanie umowy o udział w imprezie turystycznej istotnie wpływa na realizację imprezy, a organizator nie zdoła usunąć tej niezgodności w rozsądnym terminie wyznaczonym przez podróżnego, przewidziano możliwość rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej bez opłaty za jej rozwiązanie przez podróżnego (art. 40 ust. 6).

Uregulowano także, przewidziany po raz pierwszy w dyrektywie 2015/2302, obowiązek udzielenia podróżnemu w trudnej sytuacji pomocy przez organizatora turystyki, w szczególności poprzez wskazanie zakresu takiej pomocy (udzielanie odpowiednich informacji dotyczących świadczeń zdrowotnych, władz lokalnych oraz pomocy konsularnej, a także pomocy w skorzystaniu ze środków porozumiewania się na odległość, w tym ze środków komunikacji elektronicznej oraz w skorzystaniu ze świadczeń zastępczych) i sposobu realizacji (art. 44).

W przepisach tego rozdziału ujęto także w sposób precyzyjny, jakie roszczenia przysługują podróżnemu, organizatorowi turystyki oraz innym podmiotom w wypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy o imprezę turystyczną. Roszczenia te obejmują w szczególności prawo do żądania obniżenia ceny oraz odszkodowania (art. 42 i art. 45). Równocześnie przewidziano, że roszczenia te ulegną przedawnieniu z upływem 2 lat (art. 42 ust. 5).

Ostatnie uregulowanie tego rozdziału (art. 45) poświęcone zostało odpowiedzialności odszkodowawczej organizatora turystyki, podmiotu ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych lub agenta turystycznego wobec podróżnego za błędy w rezerwacji, z wyłączeniem przypadku, gdy za taką sytuację odpowiada podróżny lub wynikała ona z nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności.

8. Kary pieniężne i przepisy karne (rozdział VIII projektu)

Przepisy zawarte w rozdziale poświęconym karom pieniężnym oraz przepisom karnym korzystają z rozwiązań funkcjonujących obecnie w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych, uzupełniając je jednak w niezbędnym zakresie.

Przewidują one kary pieniężne w wypadkach funkcjonowania organizatorów turystyki oraz podmiotów ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych z naruszeniem obowiązków przewidzianych w rozporządzeniach nr 1177/2010 i nr 181/2011 dotyczących

praw pasażerów podróżujących drogą morską i drogą wodną śródlądową, a także praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym (art. 46 ust. 1 i 2). Kompetencje do nakładania tych kar zostały przyznane marszałkowi województwa (art. 46 ust. 3). To on bowiem, jako podmiot prowadzący rejestr, musi posiadać instrumenty prawne umożliwiające zobligowanie wyżej wymienionych podmiotów do działania zgodnego z prawem. Górną granicę kar pieniężnych określono na kwotę odpowiednio 30.000 zł i 50.000 zł zobowiązując równocześnie marszałka województwa przy ich nakładaniu do uwzględniania zakresu naruszenia, powtarzalności naruszenia oraz wysokość korzyści finansowych uzyskanych z tytułu naruszenia (art. 46 ust. 4). W ramach tych przepisów ujęto także kwestię odwołań od decyzji marszałka województwa o nałożeniu kary pieniężnej (art. 46 ust. 5). Przyjęto także, że egzekucja tych kar wraz z odsetkami będzie prowadzona zgodnie z przepisami o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (art. 47 ust. 1), a uzyskane kwoty będą stanowić dochód budżetu państwa (art. 47 ust. 2). Możliwość ich wyegzekwowania oraz wymierzenia przedawni się z upływem 5 lat od dnia odpowiednio – wydania ostatecznej decyzji o nałożeniu kary lub dnia popełnienia przewinienia.

Przechodząc do przepisów regulujących odpowiedzialność karną należy na wstępie zauważyć, że ta odpowiedzialność wyrażona została w zgodzie z zasadą proporcjonalności i subsydiarności. Przewidziane kary i środki karne są proporcjonalne do stopnia społecznej szkodliwości czynu zabronionego, który sprawca może popełnić oraz subsydiarne do stopnia ryzyka jego popełnienia. Ustawa przewiduje także możliwość orzeczenia środka karnego o charakterze prewencyjnym, tj. w celu odstraszenia od popełniania podobnych przestępstw przez przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie organizacji imprez turystycznych lub podmioty ułatwiające nabywanie powiązanych usług turystycznych. Dodatkowo, z uwagi na specyfikę materii regulowanej przez ustawę, która nie zawsze mieści się w uregulowaniach kodeksu karnego, wprowadzono możliwość karania osób, które działają wbrew przepisom ustawy oraz rzeczywiście odpowiadają za prowadzenie działalności gospodarczej. Dlatego też w proponowanych przepisach wykorzystano rozróżnienie na osoby zajmujące stanowiska lub pełniące funkcje w podmiotach prowadzących działalność w zakresie organizowania imprez turystycznych bądź ułatwiania nabywania powiązanych usług turystycznych. Osoby działające we wskazanym obszarze bez wymaganego wpisu lub mimo orzeczenia zakazu, jako stwarzające realne zagrożenie dla bezpieczeństwa finansowego rynku i podróży, muszą być ścigane i stosownie karane (art. 50). Trzeba bowiem zapewnić wyeliminowanie z rynku usług turystycznych tych osób, które mimo zastosowanych wobec nich sankcji, samodzielnie lub z wykorzystaniem innych podmiotów otwierały nową

działalność na tym rynku. W przepisach ujętych w przedmiotowym rozdziale spenalizowano także te zachowania, które prowadzą do podważania systemu zabezpieczeń finansowych jako stanowiące poważne zagrożenie dla funkcjonowania tego systemu oraz dla podróżnych (art. 51).

Przepisy karne przewidziane w niniejszym rozdziale penalizują zatem sprzeczne z prawem zachowania i zaniechania w ramach całego przewidzianego ustawą systemu zabezpieczeń finansowych. Równocześnie pełnią one rolę subsydiarną wobec uregulowań kodeksu karnego dotyczących m. in. przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów czy przestępstw przeciwko obrotowi gospodarczemu.

9. Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe (rozdział IX projektu)

A. Zmiany w ustawie Kodeks Wykroczeń

Zmiany mają na celu dostosowanie pojęć użytych w przepisach kodeksu wykroczeń do pojęć oraz ich definicji przyjętych w projekcie ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych.

B. Zmiany w ustawie o systemie oświaty

Zmiany mają głównie charakter nomenklaturalny. Dostosowują one pojęcia funkcjonujące w tej ustawie do nowych pojęć w obszarze rynku turystycznego. Dotyczą w głównej mierze pojęcia imprezy turystycznej, rejestru organizatorów turystyki i podmiotów ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych oraz nazwy nowej ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych.

C. Zmiany w ustawie o usługach turystycznych

Z uwagi na to, że w ramach projektowanej ustawy transponującej dyrektywę 2015/2302, konieczne było wprowadzenie nowych, dotychczas nieznanymi pojęć oraz dokonanie modyfikacji istniejących instytucji i procedur, niezbędne okazało się dokonanie zasadniczych zmian w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych. Wyrażają się one już choćby w zmianie tytułu tej ustawy na ustawę „o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych”. Na nowo określono również zakres przedmiotowy i podmiotowy tejże regulacji wskazując, iż ustawa określa warunki świadczenia usług hotelarskich oraz usług pilotów wycieczek i przewodników turystycznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także za granicą, jeżeli umowy z podróżnymi

o świadczenie tych usług są zawierane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Uchylone zostały przepisy tej ustawy dotyczące organizatorów turystyki, pośredników turystycznych i agentów turystycznych. Szczegółowe zmiany doprowadziły również do uchylenia przepisów, które zostały „przeniesione” do ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych.

D. Zmiany w ustawie – Prawo bankowe

Zmiana dokonana w tej ustawie wynika z konieczności zapewnienia marszałkowi województwa instrumentu prawnego pozwalającego na kontrolę prawidłowości wykorzystywania instytucji turystycznego rachunku powierniczego przez organizatorów turystyki i podmioty ułatwiające nabywanie powiązanych usług turystycznych. Została ona wprowadzona z uwagi na potrzebę ochrony interesów podróżnych.

Kontrola, o której wyżej mowa, jest sprawowana poprzez umożliwienie marszałkowi województwa dostępu do danych o wpłatach dokonywanych przez podróżnych na turystyczny rachunek powierniczy. Pozwala to ustalić, czy przedsiębiorca nie wprowadza w błąd podróżnych podając inny numer rachunku bankowego i gromadząc na nim wpłaty za imprezę turystyczną lub powiązane usługi turystyczne, mimo obowiązku gromadzenia wpłat na turystycznym rachunku powierniczym.

E. Zmiany w ustawie o transporcie kolejowym

Zmiany dokonane w ustawie o transporcie kolejowym mają głównie charakter nomenklaturalny. Dostosowują one pojęcia użyte w tej ustawie – organizator turystyki i pośrednik turystyczny (np. w art. 14a ust. 5 pkt 1) – do nowych pojęć w obszarze rynku turystycznego – organizator turystyki i podmiot ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych. Ponadto aktualizują odesłanie do obecnej ustawy o usługach turystycznych zastępując je odesłaniem do przepisów niniejszego projektu ustawy.

F. Zmiany w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych

Wobec przeniesienia regulacji dotyczących Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego na grunt nowej ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych niezbędne było dokonanie stosownych zmian w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Odniesienia do regulacji w zakresie Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego będą dotyczyły rozdziału V nowej ustawy.

G. Zmiany w ustawie o prawach konsumenta

Realizując postanowienia dyrektywy 2015/2302 dokonano zmian w ustawie z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta. Z uwagi bowiem na to, że w przedmiotowej dyrektywie w sposób kompleksowy uregulowano ochronę podróżnego (konsumenta) w ramach zawierania umów dotyczących usług turystycznych, zbędne w znacznym zakresie stało się stosowanie instytucji ochronnych przewidzianych w ustawie o prawach konsumenta. Zastosowane wyłączenie nie dotyczy art. 10, art. 11, art. 12 ust. 1 pkt 1, pkt 5, pkt 16, pkt 17, art. 17, art. 20 ust. 2, art. 44 pkt 2 i 9 tej ustawy. Ponadto dyrektywa 2015/2302 w art. 27 zmieniła rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 oraz dyrektywę 2011/83/UE, co musiało znaleźć odpowiednie odzwierciedlenie w regulacjach prawnych państw członkowskich, czego efektem jest nowelizacja ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta.

H. Zmiany w ustawie o opłacie skarbowej

Zmiany dokonane w tej ustawie wynikają z tego, że rejestr organizatorów turystyki i podmiotów ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych nie będzie rejestrem działalności regulowanej, mimo że w tym zakresie będą odpowiednio stosowane przepisy odnoszące się do działalności regulowanej. Wprowadza ona znaczące obniżenie opłat związanych z wpisem do rejestru organizatorów turystyki i podmiotów ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych. Opłata w wysokości 17 zł będzie bowiem pobierana za wydanie zaświadczenia o wpisie, zmianie wpisu i wykreśleniu wpisu do tego rejestru.

I. Przepisy przejściowe i wejście ustawy w życie

Mając na uwadze przepisy art. 28 ust. 2 dyrektywy 2015/2302 w ustawie przewidziano, że jej regulacja wejdzie w życie w całości z dniem 1 lipca 2018 r., a jej przepisy będą miały zastosowanie do umów o udział w imprezie turystycznej zawartych od dnia wejścia w życie ustawy. Aby uniknąć zachwiania na rynku usług turystycznych spowodowanego wejściem w życie ustawy w ramach przedmiotowych przepisów przewidziano, że wpisy do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych zachowają ważność w terminie 3 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Po tym czasie dotychczasowi organizatorzy turystyki i pośrednicy turystyczni staną się z urzędu organizatorami turystyki w rozumieniu nowej ustawy, a ich zabezpieczenia finansowe zostaną utrzymane w mocy do dnia upływu ich ważności. W przypadku zaś przedsiębiorców będących jedynie pośrednikami turystycznymi – wpisy do rejestru zostaną wykreślone, chyba że przedsiębiorcy złożą wniosek o wpis do

rejestr jako organizatorzy turystyki i przedłożą stosowne zabezpieczenia finansowe. Przedsiębiorcy niepodlegający do tej pory wpisowi do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, a prowadzący w dniu wejścia w życie ustawy działalność w zakresie organizowania imprez turystycznych lub podmioty oferujące powiązane usługi turystyczne, będą miały obowiązek niezwłocznego wystąpienia o wpis do rejestru organizatorów turystyki i podmiotów ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie przepisów ustawy o usługach turystycznych uchylonych ustawą o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych zachowają moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Dodatkowo w sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie do wykonywania działalności gospodarczej stosować się będzie przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, a w pozostałym zakresie przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny.

IV. Działalność lobbingowa w procesie stanowienia prawa

W trybie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1014 z późn. zm.) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronach internetowych Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz na stronie Rządowego Procesu Legislacyjnego. Dotychczas żaden z podmiotów wykonujących zawodową działalność lobbingową nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem.

V. Notyfikacja techniczna

Projekt nie zawiera żadnych przepisów technicznych. Dlatego też nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

VI. Zgodność projektu z prawem UE

Projekt ustawy, jako wdrażający postanowienia dyrektywy 2015/2302/UE, jest zgodny z prawem UE.